

§ 99

Kuntouttavan psykoterapian ja lyhytpsykoterapian järjestäminen palvelusetelillä

HEL 2020-006691 T 06 00 00

Päätös

A Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti, että palveluseteli on 1.10.2020 alkaen psykiatria- ja päihdepalveluissa yksi kuntouttavan psykoterapian ja lyhytpsykoterapian järjestämistapa.

B Samalla sosiaali- ja terveyslautakunta vahvisti palvelusetelin arvonli säverottomat arvot 1.10.2020 alkaen liitteen 1 mukaisesti.

Lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta päätti, että psykoterapian palvelusetelitoiminnassa asiakkaalle tulee kuntoutuspsykoterapiassa maksettavaksi kunnan määrittelemä omavastuuosuus. Palvelusetelin yhteydessä ei kuitenkaan peritä asiakasmaksua. Palveluntuottaja ei voi periä eikä laskuttaa kunnalta tai asiakkaalta muita kustannuksia.

Lyhytpsykoterapiassa palvelusetelin arvo kattaa koko palvelusetelillä saatavan palvelun hinnan. Palveluntuottaja ei voi periä eikä laskuttaa kunnalta tai asiakkaalta muita kustannuksia.

Sosiaali- ja terveyslautakunta painottaa, että palvelusetelimallin käyttöönotossa on huolehdittava riittävästä palveluohjauksesta ja muusta tuesta, jotta varmistetaan tarvittavan palvelun löytyminen asiakkaalle.

Käsittely

Psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja Mikko Tamminen oli kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Sandra Hagman: Lautakunta painottaa, että palvelusetelimallin käyttöönotossa on huolehdittava riittävästä palveluohjauksesta ja muusta tuesta, jotta varmistetaan tarvittavan palvelun löytyminen asiakkaalle.

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotuksen.

16.06.2020

Asia/4

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti asiasta hyväksytyin vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksen poiketen.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

Liitteet

1 Palvelukuvaukset ja palvelusetelien arvot

Muutoksenhaku

A Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
B Oikaisuvaatimusohje, sosiaali- ja terveyslautakunta

Päätösehdotus

A Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää, että palveluseteli on 1.10.2020 alkaen psykiatria- ja päihdepalveluissa yksi kuntouttavan psykoterapian ja lyhytpsykoterapian järjestämistapa.

B Samalla sosiaali- ja terveyslautakunta vahvistaa palvelusetelin arvonnäkökohdat lisäverottomat arvot 1.10.2020 alkaen liitteen 1 mukaisesti.

Lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta päättää, että psykoterapian palvelusetelitoiminnassa asiakkaalle tulee kuntoutuspsykoterapiassa maksettavaksi kunnan määrittelemä omavastuuosuus. Palvelusetelin yhteydessä ei kuitenkaan peritä asiakasmaksua. Palveluntuottaja ei voi periä eikä laskuttaa kunnalta tai asiakkaalta muita kustannuksia.

Lyhytpsykoterapiassa palvelusetelin arvo kattaa koko palvelusetelillä saatavan palvelun hinnan. Palveluntuottaja ei voi periä eikä laskuttaa kunnalta tai asiakkaalta muita kustannuksia.

Esittelijän perustelut

Psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja Mikko Tamminen on kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Kuntoutus- ja lyhytpsykoterapian hankkiminen sosiaali- ja terveystoimialalla

Psykoterapia on vaikuttava hoitomuoto. Psykoterapia helpottaa toipumista oireilusta, parantaa toimintakykyä ja antaa potilaalle välineitä sel-

viytyä myöhemmistä ongelmista. Psykoterapiaa toteutetaan osana hoitokokonaisuutta. Mielenterveyshäiriöiden hoidossa tarvitaan sekä lyhyttä pitkäkestoisia psykoterapioita.

Kuntoutuspsykoterapia

Kuntoutuspsykoterapia on yksi vaikuttavan hoidon muoto, jota voidaan tarjota psykiatria- ja päihdekeskuksissa. Ostopalveluna toteutettavaa kuntoutuspsykoterapiaa on ollut saatavilla psykiatria- ja päihdekeskuksissa, ja siihen on budjetoitu noin 500 000 euroa vuosittain. Nykyinen kilpailutus päättyy vuoden 2020 loppuun. Ostopalvelopsykoterapian vaihtoehdot ovat pitkäkestoinen, korkeintaan kolmen vuoden psykoterapia tai lyhytpsykoterapia.

Palvelusetelillä toteutettavaa psykoterapiakuntoutusta voidaan hankkia silloin, kun Helsingin psykiatria- ja päihdepalvelujen psykiatrian erikoislääkäri toteaa hoidossaan olevalla potilaalla sellaisen kuntouttavan psykoterapian tarpeen, jota ei ole mahdollista toteuttaa kaupungin omana työnä. Psykoterapia on tarkoitettu vain niille potilaille, jotka ovat hoidossa psykiatria- ja päihdekeskuksessa ja joille Kelan kuntouttava psykoterapia ei ole mahdollinen. Hoitava lääkäri suosittelee potilaalle hänen kuntoutustarpeitaan vastaavaa psykoterapiasuuntausta ja -muotoa. Potilaalle myönnetään hänen kuntoutustarpeitaan vastaava palveluseteli ja hän hankkii psykoterapeutin.

Lyhytpsykoterapia

Lyhytpsykoterapiahoitoa ei ole nykytilanteessa Helsingin perusterveydenhuollon potilaille saatavilla lainkaan. Terveysasemilla on tarjolla mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajien 5–10 käyntikerran yksilö- ja ryhmähoitointerventioita, mikä on riittävä useimmille lievistä mielenterveyshäiriöistä kärsiville potilaille. Tarjolla on myös Mielenterveystalon tuottamaa nettiterapiaa. Lyhytpsykoterapiaa tarvitaan peruspalveluissa asioiville potilaille, jotka tarvitsevat pidempikestoista psykoterapeuttista hoitoa lievien tai keskivaikeiden mielenterveyshäiriöiden hoitamiseksi. Lyhytpsykoterapioista on A-tason tieteellinen näyttö depression Käypä hoito -suosituksessa.

Palvelusetelillä hankitaan psykoterapiahoitoa, 10–20 kerran lyhytpsykoterapioita, perusterveydenhuollon potilaille lieviin ja keskivaikeisiin mielenterveyden häiriöihin. Potilaat voivat olla psykoterapiaa tarvitsevia nuoria tai aikuisia. Ikäryhmät määritellään seuraavasti: nuoret (13–17 vuotta) ja aikuiset (18 vuotta täyttäneet). Palveluseteliasiakkuus edellyttää aina mielenterveystyön ammattilaisen julkisessa terveydenhuollossa tekemää arviota psykoterapian tarpeesta ja soveltuvuudesta hoitomuotona potilaan tilanteessa.

Perustelut palvelusetelin käytölle

Palvelusetelijärjestelmä lisää asiakkaan valinnanvapautta. Palvelusetelituottajien määrää ei rajoiteta ja uusia palveluntuottajia voi ilmoittautua palvelusetelituottajaksi käyttöönoton jälkeenkin, toisin kuin kilpailutukseen perustuvassa hankintatavassa. Tämä takaa palvelujen riittävyyden ja tätä kautta sujuvoittaa ja nopeuttaa potilaiden psykoterapioiden käynnistymistä. Palveluseteli tuo kilpailutuksen vaatineisiin psykoterapiahankintoihin nykyistä kevyemmän hallinnollisen menettelyn asiakkaan oikeuksia ja palvelun laatua heikentämättä. Palveluseteliin siirtyminen on linjassa muiden organisaatioiden (HUS) kanssa.

Palvelusetelin arvo

Kuntouttavan psykoterapian ja lyhytpsykoteriapalvelujen palvelusetelin arvoiksi esitetään tämän hetkisten Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan kilpailutettujen hintojen sekä HUSin ja palveluntuottajien kanssa neuvoteltujen hintojen perusteella liitteessä 1 olevia arvonlisäverottomia hintoja.

Palvelusetelin arvon päättää kunta. Kunta arvioi palveluntarpeen, myöntää palvelusetelin ja sitoutuu maksamaan asiakkaan hankkimat palvelut palvelusetelin arvoon asti.

Palvelusetelin arvo ja asiakkaan omavastuuosuus kattavat koko palvelusetelillä saatavan palvelun hinnan. Palveluntuottaja ei voi periä eikä laskuttaa kunnalta tai asiakkaalta muita kustannuksia.

Kustannukset

Kuntoutuspsykoterapian järjestäminen palvelusetelillä ei lisää palvelun hankintojen määrää. Palvelusetelitoiminnan on tarkoitus pääosin korvata ostopalvelutoiminta. Asiakkaan yksilöllinen tarve (palvelun kesto ja käyntimäärä) vaikuttavat palvelun hintaan kuten muullakin tavalla järjestetyssä ostopalvelussa.

Helsingiläisille ei tällä hetkellä ole tarjolla nyt esitettävää vaihtoehtoa täysin vastaavaa perustasolla annettavaa lyhytpsykoterapiaa. Varhaisessa vaiheessa aloitettu tehokas hoito vähentää potilaan mielenterveyspalvelujen tarvetta jatkossa.

Palvelusetelistä päättäminen Helsingissä

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) 4 §:n mukaan kunta päättää ne sosiaali- ja terveyspalvelut, joiden järjestämisessä se käyttää palveluseteliä.

Hallintosäännön 18 luvun 1 §:n 1 kohdan mukaan sosiaali- ja terveyslautakunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää palvelusetelin käyttämisestä sekä palvelusetelin arvon vahvistamisesta.

Hallintosäännön 18 luvun 3 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaan sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja päättää palveluntuottajille asetettavista vaatimuksista ja viranhaltijoista, jotka hyväksyvät palveluntuottajat.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Palvelusetelillä parannetaan lyhytpsykoterapioiden saatavuutta. Hoidon saatavuus ja vaikuttavuus paranevat jo perusterveydenhuollossa, hoidon alkuvaiheessa, jolloin häiriöt ovat vielä suhteellisen lieviä. Kuntouttava psykoterapia taas parantaa ja ylläpitää Kelan psykoterapioiden ulkopuolelle jäävien kuntoutujien toimintakykyä. Lisäksi palvelusetelijärjestelmään siirtymisellä varmistetaan nykyistä kiinteää puitesopimusta joustavammin psykiatrian poliklinikkojen ostopalvelopsykoterapioiden jatkuvuus ja saatavuus, koska palvelusetelituottajien määrää ei rajoiteta ja uusia palveluntuottajia voi ilmoittautua palvelusetelituottajaksi käyttöönoton jälkeenkin.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

Liitteet

1 Palvelukuvaukset ja palvelusetelien arvot

Muutoksenhaku

A Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
B Oikaisuvaatimusohje, sosiaali- ja terveyslautakunta